24 üncü Sene · Cumartesi 28 Mart 1931 · No.—2403

Karagöz

Abone: Türkiye için seneliği 3 liradır. Ecnebi memleketler için dolar kabul edilir.

Müdür ve Başmuharriri Orhan Seyfi
Müessisi Ali Fuat Bey merhum

Idarehanesi: İstanbul Vilâyeti karşısındaki hususî daire: Telefon: İstanbul: 413

Nushası 3 Kuruş · Cumartesi, Çarşamba günleri çıkar · Nushası 3 Kuruş

İlk tahsil Türk mekteplerinde olacak!

Karagöz — Ey peder efendi! Sen önce yavrunu kendi mektebine gönder de dilini, milliyetini, benliğini öğrensin. Bunları bilmeden papağan gibi yabancı dilleri öğrenenlerden vatanına, milletine ne hayır gelir yahu!

İlk tahsil

Millet Meclisi kabul ettiği yeni bir kanunda ilk tahsilin Türk mekteplerinde olmasını mecburî kılıyor. Bazı çocuk babaları çok yanlış bir düşünce ile yavrularına millî terbiye vermeden, öz dilini öğretmeden ecnebi mekteplerine koşuyorlar. Henüz benliğini ve milliyetini anlamamış bir yavrucuğu yabancı milletlerin ellerine teslim ediyorlar. Millî tahsil ve terbiyesi noksan olan bu yavrular kendi vatanlarında yabancı bir millet çocuğu gibi yetişiyor. Böyle bir çocuktan memlekete ne hayır gelebilir? İşte bu maksatla yeni kanun her Türk çocuğunun ilk tahsilinin Türk mektebinde yapılmasını emrediyor. Yavrularımıza her şeyden evvel dilini, milletini, benliğini öğretmeliyiz. İstikbalde bu vatanı yükseltecek ancak bu suretle yetiştirilmiş gençler olabilir!

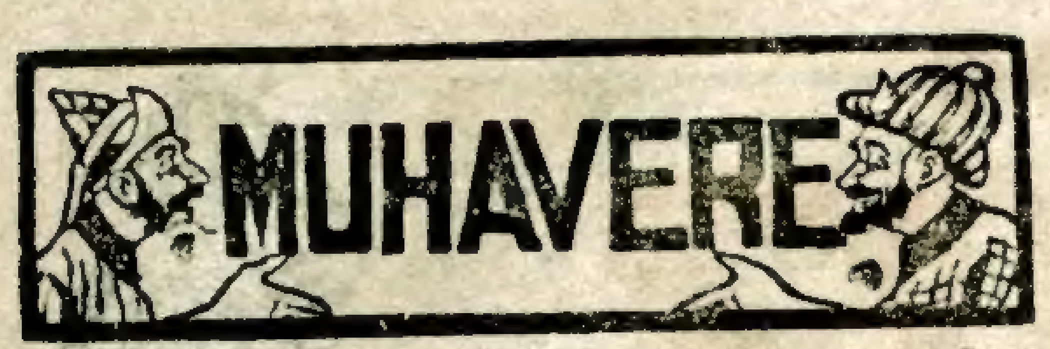

Hacıyvat — Karagözüm, epey zamandır dünya halinden bahsetmez oldun; ne var, ne yok bakalım?

Karagöz — Bugünün en mühim mes'elesi Almanya ile Avusturya arasında yapılan itilâftır!

H — Hayır ola, Almanya ile Avusturya birleşiyor mu?

K — Şimdilik yalnız iktısadî bir itilâf aktediyorlar. Gümrük kaldırılacak, ondan sonra da Almanya ile Avusturya'nın birleşmeşmesine ne mani kalır sen düşün!

H — Diğer devletler buna razı olurlar mı? Bilhassa Fransa ne der?

K — Evvelâ Almanya ile Avusturya bu işi kitaba uydurmuşlar. Alman'larla Avusturyalılar millî birlik olduktan sonra ergeç bunun böyle olacağı muhakkaktır. Aynı lisanı konuşan, aynı terbiye ve emeli besliyen millî şuura malik insanlar muvakkaten ayrılsalar bile birgün birleşirler. En büyük kuvvet millî birliktir. Bu olduktan sonra siyasî ayrılığın hükmü yoktur.

Beyahu!

Gönül arzuları!

Çiçekler, çimenler, açan yıldızlar,
Istemem sararsın solsun beyahu!
Tarlada türküler söyleyip kızlar,
Ayrığı, yulafı yolsun beyahu!

❁ ❁

Arpalar, buğdaylar, pamuklar, yünler,
Üzümler, incirler, yağlar, tütünler,
Toplayıp satalım, gelsin o günler,
Keseler altınlar dolsun beyahu!

❁ ❁

Süslensin evlerle yurd denen arsa,
Tirenler dayansın Sıvas'tan Kars'a,
Milletin gönlünde ne murat varsa,
Isterim tezine olsun beyahu!

❁ ❁

Açılsın bankalar, yapılsın hanlar,
Iktisat yolunda alalım şanlar,
Şu işsiz oturan yiğit insanlar,
Çalışıp kazançlar bulsun beyahu!

❁ ❁

Çileli! Bırak da sazı bir yana,
Zevk denen şarabı iç kana kana,
Hizmet et millete, nazlı vatana,
Desinler talihli kulsun beyhu!

Çileli

Bu da lâzım!

Maarif vekâleti Ankara, İzmir, Adana ve Antalya'da Galatasaray tarzında mektepler açacak.

Bu haber bizi çok sevindirdi. Bu gün bizim liselerimizde lisan dersleri var. Fakat oralarda okuyan çocuklar bu lisanları Galatasaraylılar kadar mükemmel bir surette öğrenemiyorlar. Halbuki bir çocuk öz dilini öğrendikten sonra bu lisanları da bellemek ihtiyacındadır. Bir zamanlar ecnebî lisanına o kadar ehemmiyet verilmezdi, bugün iş değişti. Zaman ilerledikçe lisanın kıymeti daha artacaktır. Ouun için bu mekteplerin açıldığına çok sevindik.

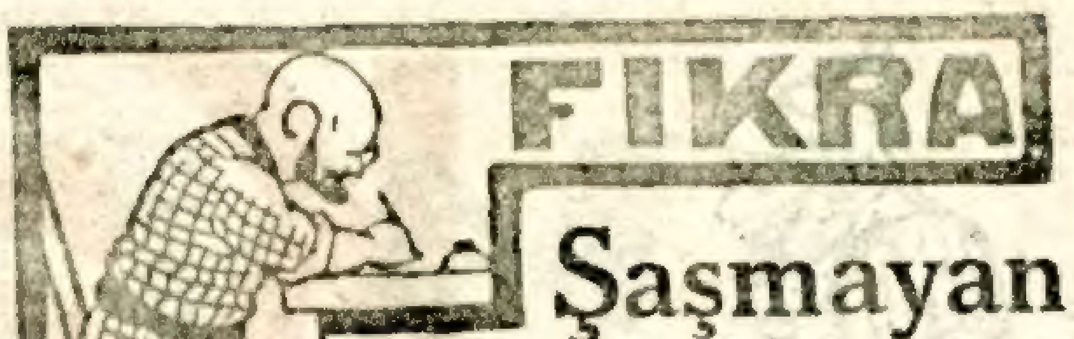

Şaşmayan hesap!

Vaktile bir berber varmış hamal, rençper gibi adamları traş edermiş. Fakat kimi traş etse başını ustura ile çizerek al kanlar içinde bırakmış. Bu hali gören biradam:

Yahu! usturan mı bozuk, ne dir? zavallıların başlarını parça parça ediyorsun. Diyince berber:

Efendi sen bilmezsin demiş bunlar fakir adamlardır, daima veresiye traş olurlar. Sonra da kaç defa traş olduklarını unutup eksik para verirler. Kavga ederler hesaplarını unutmasınlar diye böyle çetele yerine kafalarını çiziyorum!

İstanbul ile Sofya!

Türkiye - Bulgaristan posta idarelerile bir şirket arasında telefon kurulması için bir anlaşma oldu, mukavele yapıldı, bu günlerde imza edilecektir.

Şu halde Bulgaristan'ın merkezi olan Sofya'daki bir tüccar ile İstanbul'da bulunan bir tüccar yekdiğerile birkaç dakikada görüşüp konuşacaklar. İşte fennin iyiliklerinden biri daha!

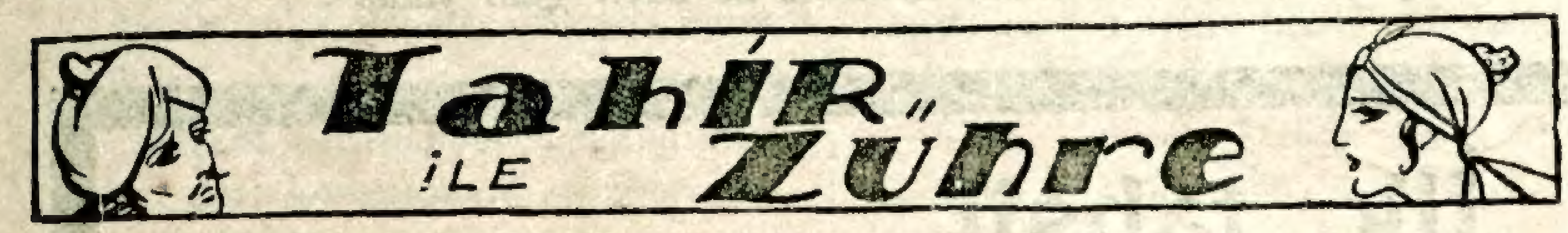

Karagözün tefrikası No. 20 (Her hakkı mahfuzdur)

İşte o günden itibaren, şimdiye kadar güzel geçinen, üç kardeş kanlı bıçaklı oldular.

Birgün Tahir bahçede dolaşırken büyük kız yanına yaklaşıp:

— Tahir! bak, saçlarım som altın gibi sap sarı! hepsi senin uğrunda feda olsun!...

Dedi. Delikanlı bu sözlere aldırmayıp:

— Benim gönlümün sahibi var! sen kendine başka bir sevdalı ara!...

Cevabını verdi. Bunun üzerine kız fena halde hiddet edip:

Seni ben ölümden kurtardım! eğer benim aşkıma mukabele etmezsen, ayaklarına demir bağlatıp geldiğin nehre attırırım! diye tehdit etti.

Tahir o günden itibaren, kendini ölümden kurtarmak için, kıza güler yüz göstermeğe başladı. Bu hali ortanca sultan kıskanıp:

— Tahir!.. Hiç kimse benim kadar seni sevemez! Eğer beni kendine nişanlı yapmazsan seni zehirliyeceğim! dedi. Biraz sonra küçük sultan:

— Şimdiye kadar sevda nedir bilmezdim. Onu bana sen öğrettin, eğer beni sevmeyip kendine hasret bırakırsan, iftira atıp seni babama öldürteceğim!..

Sözlerini söyledi. Üç ateş arasında kalan Tahir, ne yapacağını şaşırıp düşünmeğe başladı. Kızlar, ergeç dediklerini yapacaklar. Tahir de Zühresinden uzakta can verip gidecekti.

Nihayet bir bayram günü yakasını kurtarmağa muvaffak oldu. Sarayda bin türlü eğlence yapılıyor, has bahçede sofralar kuruluyordu. Bir aralık kızlar Tahir'in peşini bıraktılar. Delikanlı bu fırsatı ganimet bilip sokağa fırladı, arkasına bakmayıp, tamam bir saat durmadan dinlenmeden koştu. Nihayet takatı kesilmiş, dizleri titremeğe başlamıştı.

Bir ağacın dibine oturup:

Muhtelit tahsil!

Bu gün ilk mektepte, orta mektepte, ve Darülfünunda kız, erkek beraber ders okuyorlar. Vaktile bir çoklarının havsalası bunu almıyordu. (Barıtla ateş) nasıl birleşdirilir, diyorlardı ve kim bilir neler olacağını düşünüyorlardı. Hiç bir şey olmadı. Kızlarla erkekler bir sırada oturup ders okudular, hepimiz buna alıştık bile! şimdi liselerde kız, erkek beraber okuyacaklarına dair bir rivayet var.

Gene eskisi gibi düşünen bir çok kimselerin gene parmağı ağzında kalmıyacaktır.

"Olamaz, mümkün„ değil! diyecekler! ötekinin olduğu gibi bunun da olacağına şüphe var mı? kadınla erkek hayatta beraber çalışmıyorlar mı? beraber kazanmıyorlar mı? nihayet birleşip bir aile yuvası kurmuyorlar mı? niçin beraber tahsil etmesinler? erkeği horoz gibi her gördüğü yerde kadının tepesine binen, kadını da kör gibi erkeği ısırıp tırmalayan bir mahluk zannetmek hatadır. Kadın da erkek gibi bir insandır. Bu iki cinsin birleşmesinde fayda vardır. İnsanlığın refah ve saadeti bundadır, yoksa kadınla erkeği birbirinden ayırıp uzaklaştırmakta değil!

Mümkün değil!

Belediyenin hastahaneleri için 250 yatak daha ilâve edilmesi lâzımmış. Bu sene bu işin yapılması mümkün olup olmadığı tetkik ediliyormuş. Biz size şimdiden haber verelim: Mümkün değildir çünkü belediyede para yok!

İkilik kalkıyor!

Türk Ocaklarının Halk Fırkasile birleşmesi hakkında Gazi babamız çok mühim beyanatta bulundu, dedi ki:

«Milletlerin tarihinde bazı devirler vardır ki ne kadar kuvvet varsa hepsini bir araya toplamak ve aynı istikamette yürütmek lâzımdır. Yakın zamanda milletimiz böyle bir toplanma ve birleşmenin verdiği neticeyi gördü. Memleketin ve inkılâbın içerden ve dışardan gelebilecek tehlikelere karşı masuniyeti için bütün (Milliyetçi) ve (Cumhuriyetçi) kuvvetlerin bir yerde toplanması lâzımdır. Türkçülük için ilmî sahada hizmetler eden Türk Ocağı ile aynı esasları siyasî ve tatbikî sahada tahakkuk ettiren fırkanın bütün manasile yekvücut olarak çalışmasını münasip gördüm.»

Gazi babamızın aynı maksat için çalışan iki kuvveti birleştiren bu yüksek sözlerini bütün Türkçü gençlerin canla başla kabul edeceğine şüphe yoktur.

Tramvay kazaları!

Geçen gün gazete müvezzilerinden on yaşında bir çocuk tramvaya atlarken muvazenesini kaybederek tekerleklerin altında kaldı ve feci bir surette vefat etti.

Ötedenberi söylüyoruz, tramvaylar durmadan inip binmeyiniz. Fakat bu sözümüzü dinlemiyorlar. Belediye zabıtası da eskisi gibi değil, işi büsbütün gevşetti.

Tramvay kazalarında bazı vatmanların da kabahati var. Arka arabadan çocuk mu iniyor, ihtiyar kadın mı biniyor zil çalınmadan hareket ediyrolar. İşte böyle feci kazalar olunca vahvah diyoruz amma ne fayda!

Demiri indirince!

Azap kapıda oturan münevver hanım isminde bir kadına berber Mahmut namında biri söz atmış bundan muğber olan Münevver hanım elindeki demir ile Mahmudun kafasını yarmıştır. A, Münevver hanım bunu gidip polise haber vermek varken niçin böyle yaptın?

İmreniyorlar!

Biz şimendifer demirlerinin aralarına konan ve travers denilen malzemeyi ağaçtan yapmıya karar verdik. Devlet demiryolları bunları vatanımızın ağaçlarından yapıyor Yunanlılar da bu işin kârlı ve faydalı olduğunu anlıyarak bizden nümune istediler. Onlar da bizim gibi bir ağaç kullanacaklar.

İşallah bir gün gelir de rayları da, lokomotifleri de kendimiz yapar ve fazla kalanı da yapamıyanlara satarız.

— Yarabbi! Ne günah işledim ki başıma bu belâları musallat ediyorsun? Çektiğim cefa elverir, artık beni halâs eyle!..

Diye, dua etmeğe başladı. Tamam o zaman arkasından bir nal sesi işitti. Dönüp baktığı zaman bu gelen suvarinin, kendini "Mardin kalesi„ nden kurtaran sahte Urfa beyzadesi olduğunu gördü. Kel Oğlan attan inip, Tahir'e yaklaştı:

Merhaba; arkadaş! Galiba sen Zühre sultanın âşıkı Tahir'sin? dedi. Tahir, kendisine bunca iyiliği dokunan bu temiz yürekli gence sarılıp, onu alnından öptü. Mardin kalesinden kurtulup mermer köşke geldiği gündenberi uğradığı belâları sayıp döktü.

İki arkadaş bir müddet konuştuktan sonra Tahir:

— Beni bu kızların elinden kurtarırsan büyük bir iyilik etmiş olursun! dedi.

Kel Oğlan her fedakârlığa razı olduğunu, söyleyince kahraman âşık onun eline birkaç altın sıkıştırıp:

— Sen bu paralarla kendine daha alâsını alırsın, atını bana ver, şu yüzsüz kızların elinden halâs olayım!

Diye, niyaz etti. Kel Oğlan parayı alıp, atı verince; Tahir tozu dumana katıp beş dakika içinde gözden nihan oldu. Bayramın en eğlenceli bir vaktinde kızların birdenbire akılları başlarına geldi. Tahir meydanda yoktu. Sarayla, has bahbahçenin bütün köşe bucağını aradılar; nafile, aslan vücutlu, keman kaşlı, gül yüzlü Tahir'i bulamadılar. Onlar adam salıp, şehrin her tarafında delikanlıyı araya dursunlar, Zührenin âşıkı dört nala mermer köşke ulaşmıştı.

Tahir köşke gelince; evvelâ bir türkü söyleyip Zühre'ye duyurmak istedi; fakat sonra bu fikrinden vaz geçip süt ninesinin evine gitti. Kadıncağız Tahir'i gene memlekete gelmiş görünce:

Oğlum sen kendi kanına susamışsın! Billâhi bu seferde yakayı ele verirsen kurtulman pek müşkül olur!..

Dedi sevdiği için her şeyi gözüne almış olan Tahir, hiç sesini çıkarmayıp bir köşeye çekildi. Bir hafta sokağa çıkmayıp evde gizlendi.

— Bitmedi —

MEMLEKET HABERLERİ

Almanya'da Tahsil Gören Türk Talebeler

Almanya'da tahsil gören Türk talebeler cemiyeti bir içtima yaptılar

Berberler Cemiyeti

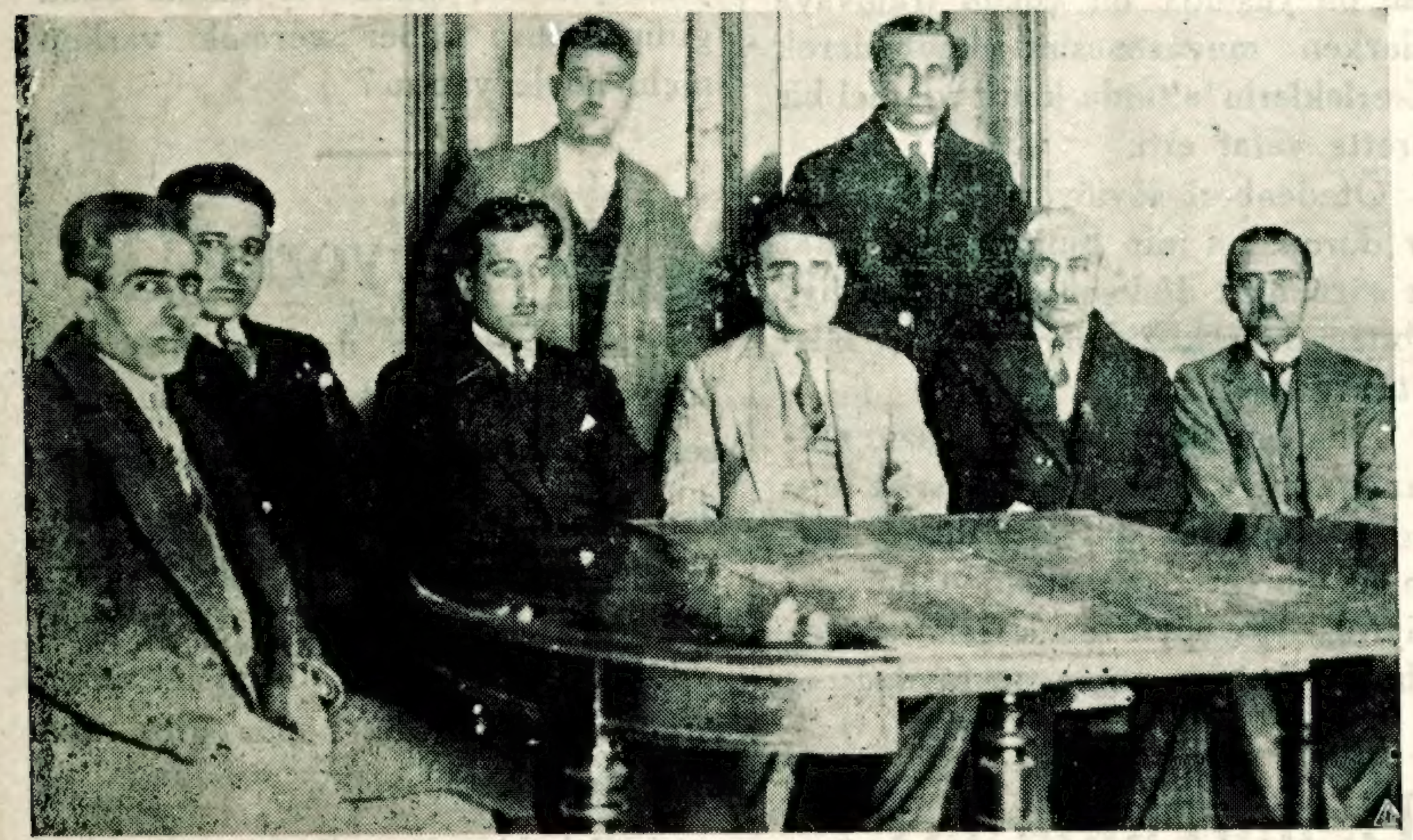

[Vali beyin" beyanatını protesto için toplanan Berberler Cemiyeti idare hey'eti

İranlı Kardeşlerimiz

İranlı kardeşlerimizin Nevruz bayramında birbirlerini tebrik edişleri ve sefarette rozet tevzii

Bir Müsamere

Yeşilay cemiyeti menfaatına Feyziati lisesi talebesi tarafından verilen müsamere

Sevimli Yavrular

Yeşilay cemiyeti menfaatına verdikleri müsamerede muvaffak olan sevimli yavrular

Hukuk Talebesi

Hukuk talebe cemiyeti yeni idare hey'eti intihabı içtimaı

Türkiye Cumhuriyeti
Merkez Bankası
Devletimizin en büyük millî ve malî müessesesi
15 Nisana kadar devam etmek üzere yerli ve ecnebi büyük bankaların kişe'erinde umum hisse kaydı muamelesi açılmıştır.
İstifade ediniz.

Hediyelerimiz

61 : 41[illegible] : Diş macunu — [illegible]eyoğlu 12nci ilk [illegible]ktep 3üncü sınıf Re[illegible]ep efendi

62 : 41[illegible] : Krem — Beyoğl[illegible] sıra selviler deft[illegible]dar yokuşu No. 8[illegible] madmazel Aranik H.

63 : 22[illegible] : Çorap — Firuz [illegible]a karakolu polis [illegible]muru No. 1659 H[illegible]seyin bey

64 : 23[illegible] : Ayna — Aksara[illegible] yusuf paşa sofular [illegible]addesi No. 13 Sad[illegible]ttin Kemal bey

65 : 50[illegible] Diş fırçası — C[illegible]l. tütün inhisarı [illegible]acat sigara paketh[illegible]esinde makinist [illegible]irvet H.

66: 78[illegible] Gömlek — Panga[illegible] Eşref ef. sokak [illegible]at bey

67 : 3[illegible]: Çay — Beyaz[illegible] Küçük çatal han N[illegible] 3 Fevziye hanım

68 : 1[illegible]: Tarak — Galata [illegible]usevî cemaat [illegible]ktebi talebesind[illegible] No. 181 Avram [illegible]evi efendi

69 : 6[illegible]: Çay — İstanb[illegible] belediyesi Ayasof[illegible] kimsesiz çocukl[illegible] yurdunda Ramiz [illegible]ndi

70 : 25 Kolonya — Aksara[illegible] Milliyet caddesi [illegible] 11 hanede Saa[illegible] hanım

— Bitmedi —

TÜ[illegible]KİYE SANA[illegible] ve MAADİN [illegible]ANKASI
Fabrikalarına ait
YERLİ MALLAR P[illegible]ARI
Mağaz[illegible] münhasiren [illegible] fabrikalar m[illegible]lâtından ipeklil[illegible]e döşemelikl[illegible] yünlüler, battani[illegible]er, kalın bezler [illegible]in ve zarıt ba[illegible]ve çanta kundu[illegible] ve saire toptan [illegible]perakende o[illegible] satılır

SİNEMA

Dolores Del Rio

Amerika'lı bir mütehassıs sinema yıldızlarından bahsetmiş ve bunlar içinde tenasüp itibarile en mükemmel olarak Maryon Davis'i, Dolores Del Rio, Klara Bov ve Bebe Danyels'i göstermiştir. Bu mütehassısın fikrince Dolores Del Rio ile Maryon Davis, Bebe Danyels ile Klara Bov'a da faiktir. Bu suretle plâjda bir resmini dercettiğimiz Dolores sinemanın en mütenasip vücutlu yıldızlarından biridir.

Sinema Haberleri

● Tatil müddetini geçirmek üzere Amerika'dan memleketi olan Almanya'ya giden Marlene Dietrich kocasına, bilhassa dört yaşındaki kızına kavuştuğundan dolayı çok memnundur. Marlene'nin Amerika'da "Morocco„ filmi ile başlıyan muvaffakiyetleri Alman'ları çok memnun etmiştir. Berlin'in en meşhur tiyatro müdürleri Marlene'e sahne için tekliflerde bulunmuşlardır. Fakat "Mavi Melek„ kahramanı tatilini rahat geçirmek istediği için bu teklifleri reddetmiştir.

● Ramon Novaro yakında "Şafak„ isminde bir film çevirecektir. Eserin bestesi meşhur bestekârlardan Oskar Strauss-un'dur. Ramon bu filmi müstesna olarak Dorcti Jo dan'la oynamamaktadır. Bu seferki oyun arkadaşı Leylâ Hayam olacaktır. Ramon Novaro "Nefsin Daveti„ ismindeki filminin Fransızca ve İspanyol'ca nushalarını hazırlamaktadır.

Marie Bell'in Yeni Filmi

"Aşk Gecesi„ filmi ile Türkiye sinema piyasasında büyük bir rağbete mazhar olan güzel Fransız yıldızı Marie Bell "Çılgın Macera„ namile yeni bir film çevirdi. Marie Bell bu aynı erkekle, aynı Jean Murat ile oynuyor.

Film gazetecilik hayatına dairdir. Eserin kahramanı olan Jean Murat, "Aglop„ ismindeki bir gazetenin Cenevre muhabiri oluyor. İsviçre'de banker öldürülüyor. Genç bir kadın ağlaya ağlaya gazete muhbirine müracaat edip kendisi ne yapıp yapıp İsviçre hududu harıcına çıkartmasını istiyor. Bu kadın (yani Marie Bell) bankerin katilidir. Arac'a gazete muhbirine fena halde tutkun bir daktilo var. Bu rolu de Mari Glori yapıyor. Mevzu meraklı ve eğlencelidir. Film yakında İstanbul sinemalarının birinde oynatılacaktır.

Avrupa'dan Amerika'ya..

Avrupa sahnesinin meşhur rakkaselerinden madam Zaharoff son zamanlarda Nev-York'a giderek orada da büyük bir muvaffakiyet kazanmıştır.

Rus Dansözü Zaharoff

Şikâyetler

Bu ne biçim hesap!

Şehremininde Çapa tütün deposunda ameleden Mehmet Cevdet efendi gönderdiği mektupta diyor ki:

— **Çapa'da tütün inhisar deposunun bir müdürü var. Bu zat depoda kendi menfaatine yemek pişirterek ameleye mecburiyet tahtında imiş gibi satmakta ve her hafta başında yevmiyelerimizden yetmiş beş kuruş yemek parası kesmektedir. Amma bu yemeği ister ye ister yeme, bu para alınmaktadır. Parayı vermeyenlerin derhal kaydı terkin edilerek işten çıkarılmaktadır. Dünyanın hangi tarafında böyle bir iş görülmüştür.**

Karagöz — Ey tütün inhisar müdürü beyefendi, bu mes'eleye nazarı dikkatinizi celbederiz. Zaten aldıkları yevmiye ufak bir paradan ibaret olan işçilerin parasını bu suretle kesmek doğru mudur? Yazık beyahu!

Sıhhi Nasihatler

Yazan: Doktor hafız Cemal

97 — İnsan için en faideli içki şunlardır: Kaynak (menba suyu) iyi su ile limonata ve halis ayran, çay, kakao, kahve ve çaydan ibarettir.

98 — Çok çay, kahve ve kakao içenlerde sinir zaifliği, çarpıntı, helecan, uykusuzluk hasıl olur.

99 — Ne kadar çarpıntılı, helecanlı insanlar gördüm ki kalp hastalığına tutulmuşlar gibi hekimden hekime dolaşmışlar, evhamlı olmuşlar ve kendilerini çay, kahve içmekten menettiğim cihetle yürek çarpıntısından, kalp helecanından, evhamdan kurtulmuşlardır.

Çocuğunuzun KUMBARA sı var mı?

Eğer yoksa İŞ BANKASI ndan hem bir KUMBARA alarak çocuğunuzu sevindiriniz.

Kumbara çocuğunuza vereceğiniz en güzel hediye, ona istikbal temin eden en sağlam vasıtadır

Amerika'da asrî çiftçilik!

Kârını rençperin sırtından çıkarmak usulünün modası geçti!

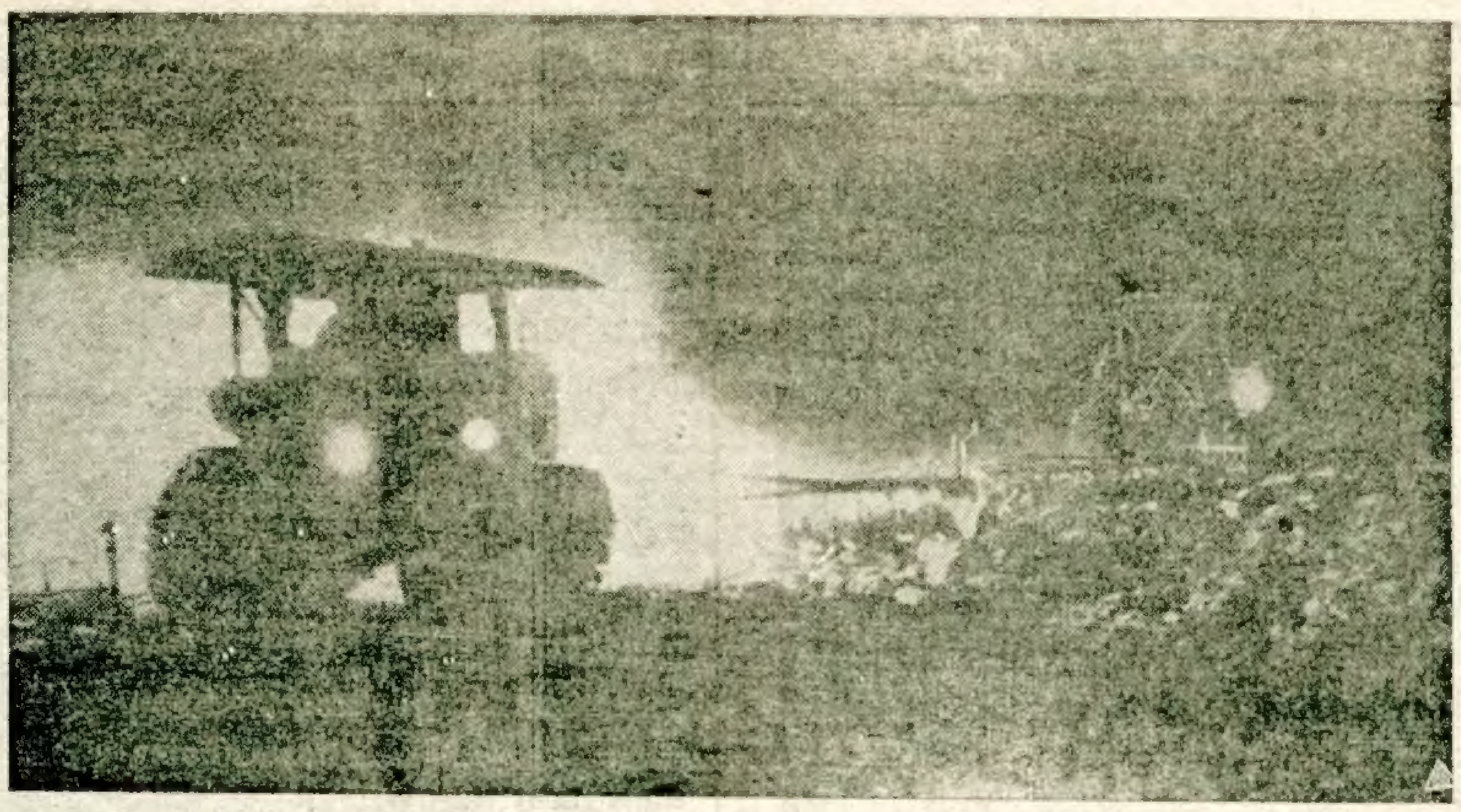

Traktörler önlerindeki kuvvetli projektörler sayesinde gece gündüz çalışırlar. Rençperler geceleyin serin serin çalışmaktan çok memnundurlar.

Amerika müttehidesinin Teksas cümhuriyeti dahilinde pek vasi birtakim arazi vardır ki şimdiye kadar mer'a olmaktan başka işe yarayacağına kimsenin aklı kesmezdi. Son zamanda Amerika'nın en yüksek darülfünunlarında tahsil görmüş ziraat mühendisleri çiftçiliğe meylettiler ve şimdiye kadar bomboş duran bu toprakları asrî ziraat vasıtalarile ekmeğe başladılar. Fennî ve asrî çiftçilik o kadar iyi neticeler verdi ki bu sefer arazi az gelmeğe başladı. Şimdi Teksas cumhuriyetinden Amarillo mevkii civarında Price Hickman çiftliğinde 64 beygir kuvvetinde on traktör gece gündüz çalışarak binlerce dönüm araziyi mezraa haline getiriyor.

Mr. Price'ın sürdüğü arazi dört parçadır.
Bunlardan her biri bir çiftliktir. En yakin iki çiftlik arasındaki mesafe yedi mil, en uzak iki çiftlik arası da yüz yirmi mildir.

Çiftlik sahibi Mr. Price bu son moda çiftliği hakkında şu malûmatı veriyor:

Vesait ve makine hususunda çok zenginiz. İşimizi pek kısa bir zaman zarfında yapıp bitirebiliyoruz. Onun için vakit geçecek diye acele edip gayrı müsait havalarda iş görmeğe kalkışmayız. Bkyle fena havalarda çalışmak mahsulün bir kısmının ziyan olmasına sebebiyet verir. Biz en müsait zamanı bekleriz ve makineler sayesinde gece gündüz çalışarak işimizi tez elden bitiririz.

Kullandığımız traktörlerin kuvvetli olması çak fayda temin ediyor. Meselâ bu sayede buğday fiyatını epi kırabildik. Makine kuvveti bu hususta çok mühim iş görüyor. Bu gidişle fabrikatorlar 500, 800, 1000 beygir knvvetinde traktörler yapacaklar ve piyasayı daha çok kıracaklardır. Fabrikalarda ziraat mühendisleri buna çalışıyorlar.

"Traktörler, toprağın ıslak veya tutmuş olduğu zamanlar müstesna olmak şartile, gece gündüz mütemadiyen işlerler.

Bu suretle traktörlerimiz senede 5000 ilâ 6000saat çalışmış olurlar. Her traktör senede 8000 mesafe katedr. Yeni usul fennî çiftçiliğin hedefi zahireyi ve sair tüccarın mahsüllerini mümkün mertebe ucuz olarak ve rençpere zahmet vermeden yetiştirmektir. Eski usul ziraatte fiyatlar kırılmak için rencber az para ile çok çalıştırılırdı. Müstahsil, müstehlik lehine çiftçi çekerdi. Bu hakça bir iş değildi. Yeni usul çiftçilikte kimsenin hakkı kimseye geçmiyor."

Mr. Price'nin bu sözleri nazariye halinde kalmıyor. Filhakika bu büyük işte herkesin muayyen bir rolü var. Rençberlere yeni bir ölçü dahilinde cömertçe para veriliyor. Rençberin ev hayatı tanzim edilmiştir. Her türlü istirahat esbabı tamamdır.

Traktörü sürenler ayda 180 lira, ayrıcada makinelerini sürdükleri her saat için 20 kuruş ikramiye alıyorlar. Diğer rençberler de bu nisbet dahilinde para alırlar. Şunu da unutmayın ki Amerika'da diğer ameleye nisbetle en az para alan ziraat amelesidir.

Amele, yataklı vagon, yemek vagonu kulüp vagonu, tamirhane vagonundan mürekkep bir trende yaşarlar. Bu trende lüzuma göre bir çiftlikten kaldırılıp diğer çiftliğe naklonulur. Kulüp vagonunda duş, banyo, sıcak soğuk su bulunur. Bu vagonun ayrıca bir oturma odası vardır ki içinde rahat iskemleleri. masaları, radyosu, mecmuaları mevcuttur. Mr. Price rencberi rahat yaşatmanın çok faidesini görmüştür.

HASRET KAVUŞTURAN

§ İstanbul Süleymaniye'de tiryaki çarşısında tıp medresesinde 3 numaralı odada Köstence'nin Recep kuyulu köyünden sert Halil kerimesi Ümmüş hanım imzasile:

— Babamız sert Halil ile Balkan harbinde Çorlu'ya ve oradan İstanbul'a geldik. Ben zevcim ile Kirmastı'ya gittim. Babam ve kardeşlerim Fatma Zübide, Şakir, Salih, İstanbul'da kaldılar 18 senedenberi haber alamıyorum..

§ Çatalca'da menfi Tekirdağlı Hüseyin imzasile:

— Oğlum on beş yaşında İsmail bir sene evvel Çatalcadan tagayyüp etmişti. O zamandanberi hayat ve mematından haber alamıyorum.

§ İzmir'de Alsancak'ta kahveler karşısında 3 numarada bakkal Hüseyin ağa nezdinde Abdül imzasile:

— 1926 senesinde Kırklareli'nin Vize nahiyesinin Azyoga karyesinde hastalanarak İstanbul Gülhane hastahanesine yatırılan Kerim oğlu Mehmet aranıyor. Bilenler ya gazetemize yahut yukardaki adrese lütfen haber versinler. Bahşişi var.

NELER OLUYOR?

İnduim Nedir?

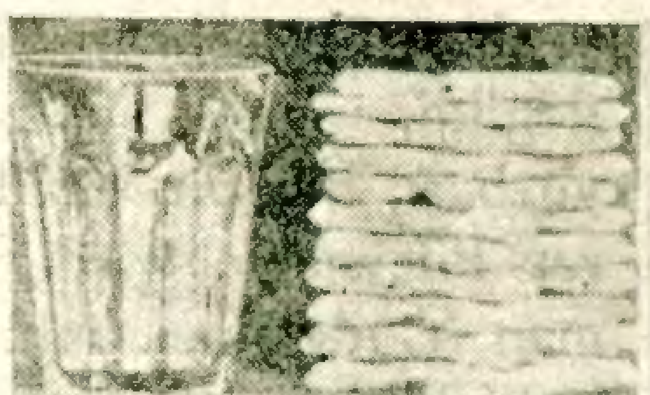

İnduim ismini işittiniz mi hiç? bardağın yanında gördüğünüz beyaz madde 35000 liralık İndium'dur. Bu madde oldukça nadir bulunur. Geçenlerde Amerika'da maruf bir mevadı kimyeviye laburatuvarı bir litre ağırlığında İndium ihzarına muvaffak olduğunu kemali fahrile ilân etmiştir. Bu maddenin şimdiye kadar kıymeti nedretinde idi. Fakat son zamanlarda İndium denilen bu madde yüksek hararet derecesi için kullanılan termometrelerin halitasına katılmaktadır. Bundan başka İndium bazı ilâçlara da dahil olacaktır. Ancak bu madde üzerinde çok tecrübeler yapılmaktadır. İndium'un başka işlere de yarayacağı tahmin edilmektedir.

İmdat İşareti

Kazazde tayyareci yanında bulundurduğu parlâk renkli bir balonu salıverir. Balon gayet ince bir tele bağlıdır. Bu suretle havalanan balon diğer tayyareler tarafından görülür. Tel kazazde tayyarenin yerini tayine medar olur.

BİLGİ DAĞARCIĞI

Danton

Fransız Büyük İhtilâlinin en meşhur simalarından biri olan Danton 1759 senesinde doğmuştur. Avokattı. Cumhuriyet umdelerini kabul etti. Fevkalâde talâkati, sesinin ve çehresinin müessir kuvveti sayesinde halkın teveccühünü kazandı. 1791 de meclisi idare azası, 1792 de Paris belediyesinde bir memuriyete intihap edildi. 10 ağustos vak'asında nüfuzu bir kat daha arttı. ve adliye nazırlığına kadar yükseldı. "Dehşet„ denilen şiddet politikasının tatbikinde pek büyük rol oynadı. Adliye nazırlığından sonra meclisi umumiye meb'us sıfatile dahil oldu. Bir müddet siyasî hayattan çekildikten sonra geri döndüğü zaman isminin unutulmuş olduğunu ve Robespierre'in şöhret kazandığını gördü. O zaman artık şiddete lüzum kalmadığını ileri sürerek itidal tavsiye etti. Fakat bu tavsiyesi müfritler tarafından beyenilmedi ve 1794 de Robespierre'in emrile tevkif ve idam olundu.

Moltke

Graf von Moltke meşhur Prusya jenerallerindendir. Parhim şehrinde doğmuş, Berlinde vefat etmiştir. (1800-1890) 1866 senesinde Prusya ordusunun, 1870-1871 senelerinde de Alman ordusunun harekâtını Moltke idare etmiştir. Moltke büyük bir jeneral olduğu gibi emsalsiz bir idare ve teşkilât adamı idi. Moltke Prusya erkânı harbiye reisi idi. 1870 harbini de aynı sıfatla idare etmiştir.

Prusya ordularını yetiştirmekte çok büyük hizmeti görüldüğü gibi harbi kazanmakla da çok tesiri olmuştur. Moltke 1836 senesinde Türkiye hizmetine girmiş, ordumuzun tensikat ve teşkilâtı ile meşgul olmuştur. Kendisi Nezip muharebesine de iştirak etmiş ve dört sene hizmetten sonra memleketine dönmüştür.

HALK SÜTUNU

§ Karilerimizden Nuriye hanıma:

— Meccani kız liseleri ağustos nihayetinde kayıt ve kabule başlarlar. Müracaat edenler arasında müsabaka yapılır. İmtihanı verenleri alırlar. Şimdi derslerinize çalışınız ve imtihana hazırlanınız. Zaman yaklaşınca gene böyle sarih bir adresle bize mektup yollayınız. Maarif vekâletine gönderip işin teshilini rica edelim.

§ Mardin'de erbabı zürradan yüzbaşı oğlu Seniullah ve salepçi oğlu Mehmet efendilere:

— Firaklı mektubunuzu okuduk. Dahiliye vekâletine gönderdik. Bakalım ne diyecekler.

§ Tarsus'ta dibağhane mahallesinde 14 numaralı hanede Hüseyin Melih efendiye:

— Evvelce intişar eden haftalık mecmuanın sahibi Kemal Salih bey İstanbul'da Yeni gün gazetesindedir. Oraya müracaat ediniz.

§ Ankara'da telgraf fabrikasında tesviyeci Yusuf ziya efendiye;

— Siz orada idrarınızı iyice tahlil ettiriniz ve muallim hafız Cemal beyin Divanyolundaki evine gönderiniz. Derdinizin dermanını bulursunuz.

PİLEVNE

Muharriri: Kemalettin Şükrü

Karagözün tefrikası No. 20

Cephane dağılmağa başlandı. Herkes taşıma kabiliyetinden daha fazla cephane, kurşun almak istiyordu. Halbuki Pilevne'ye hiç bir yardım yapılmadığı için cephane o kadar israf edilecek kadar çok değildi.

Zabitler askerlere:

— Evlâtlarım, diyorlardı, aldığınız cephaneyi idareli kullanın bir kurşun bir Moskof'u yere sermeli. Hattâ vatanını seven tek kurşunla iki düşman gebertmeli.. Ona göre hareket ediniz..

***

Pilevne'nin küçük mesçidinde öğle ezanını okuyan müezzinin Allahın birliğini bir kere daha ilân eden yanık sesine tabur imamları nın askerlere karşı söyledikleri irşat sözleri takip etti.

Osman Paşa, toprak tabyenin üstüne çıkmış, önüde uzanan Romanya karargânını dürbünü ile seyrediyordu.

Birden yanındaki erkânı harbiye reisine döndü:

— Paşa.. Dedi, bak, düşmam hazırlığını bitirmek üzere.. Zannederim ikindiye kalmaz bize hücum eder. Biz daha evvel harekete geçmeliyiz. Kıt'alara haber ver. Hemen kaleden çıkıyorum. Benim atımı da getirsinler.. Askere bizzat ben kumanda etmek, bizzat harbin içine atılmak istiyorum.

— 22 —

Düşman pilâni

Osman Paşa, kalbinde çarpan büyük vatan aşkının kuvveti ile sadece Romanya cephesini görmüş sadece düşmanın bu cepheden yapacağı taarruzu göz önüne getirerek derhal hücum için hazırlık emri vermişti. Fakat hakikat ne Osman paşanın gördüğü ve ne de yüzbaşı Ferit beyin anlattığı gibi değildi, evet.. Vakıa kahraman yüzbaşı, bin bir tehlike içinde tekrar Pilevne'ye girdiği zaman düşman içinde iken haber aldığı şeyleri olduğu gibi söylemişti..

Evet.. Osman Paşa, toprak tabyeden dürbünü ile düşman karargâhını tarassut altında tutarken Romanya'lıların hücuma hazırlandıklarını görmüştü.

Bunların ikisi de doğru.. İkisi de birer hakikattı. Fakat aldanılan nokta düşmanın sadece Romanya cephesinden hücum edeceği, harbin yalnız Romanya'lılarla olacağı ciheti idi.

Pilevne'de Türk kahramanları düşmana hücumdan evvel

Vakıa düşman erkânı harbiyesi Pilevne'ye bu sefer taarruzu yalnız Romanya ordusunun yapmasını kararlaştırmıştı.

Fakat Rus zabiti kıyafetine girmiş Türk casusu Ferit Beyin yoklama taarruzu beyaz teslim bayrağı çekmesi ile neticelenince Romanya erkânı harbiyesi derhal fikrini değiştirdi.

Mühim ve mahrem bir hücum arifesinde bir moskof takımının Türkler'e teslim olması bir kerre bütün askerlerin manevî kuvvetlerini sarsmıştı. Saniyen teslim olan bu takımın yanındaki zabitin künyesini araştırdılar, bulamadılar.

Bu adam kimdi? Hangi Moskof fırkasına, alayına, taburuna mensuptu. Bir eli yaralı ve sargılı olduğu için salibiahmer hastahanelerine sordular. Onlar da bir gün evveli dili tutulmuş ve sol eli yaralı Rus küçük zabitinden bahsettiler.

Bütün bunlar, gece yarısı baş kumandanın çadırından çalınan mahut telgraf müsveddesi ve nihayet aynı meçhul ve eli yaralı zabitin Türk'lere teslim bayrağı çekmesi düşmanın gözünü açtı.

Bu zabit.. Bir Türk casusu idi.. Bu muhakkaktı..

Pilevne'ye teslim olması da bunu teyit ediyordu. Tek bir silâh atmadan eli kolu bağlı bir halde düşmana teslim olan bir adam her halde tehlikeli bir casustan başka ne olabilirdi..?

Romanya erkânı harbiyesi ile Moskof baş kumandanlığı birleştiler kendi sırlarının meydana çıkması karşısında başka bir pilân kurdular.

Bu pilân şundan ibaretti:

— Eğer Türk'lere teslim olan Moskof küçük zabiti hakikaten bir Türk casusu ise o zaman Romanya'lıların Türk kalesine karşı yapacakları ve büyük ümitlerle bağlandıkları taarruzu anlatmış olacaklardı. Bu halde de Türk'ler tetik üstünde duracaklardı.

Binaenaley işi zahiren gene böyle tutmak, Romanya'lıları taarruz

— Bitmedi —

Tevfik Fikret

Hayatı ve Şiirleri

Kemalettin Şükrü Beyin eseri. Pek nefis ve renkli sahifelerle neşredilmiştir. Kanaat kütüphanesinde satılır. 100 kuruştur.

Müdürü mes'ul: Orhan Sevfi — Matbaai Ebüzziya